

OBČINA SEŽANA
g. Andrej Sila, župan

Partizanska cesta 4
6210 Sežana

E: obcina@sezana.si

in

ORA Krasa in Brkinov d.o.o.
g. Aleš Vodičar, direktor
ga. Katja Kralj vodja Enote turizma
Partizanska cesta 4
6210 Sežana

E: info@ora.si

V vednost: Krajevna skupnost Dutovlje

V Dutovljah, 9.1.2023

Zadeva: **DODATNA POBUDA ZA OŽIVLJANJE IN VALORIZACIJO
NASELBINSKE DEDIŠČINE VASI DUTOVLJE**

Spoštovani g. župan Andrej Sila, spoštovani g. Aleš Vodičar, spoštovana ga. Katja Kralj,

seznanjeni ste s stanjem degradiranega osrednjega dela naselbinske dediščine vasi Dutovlje, zaščitene kot registrirana nepremična kulturna dediščina. Občina Sežana jo je v Strategiji varstva krajine na območju Sežane izpostavila kot območje izjemnih krajin Dutovlje – Tomaj, ob bok Lipici. To daje Dutovljam poseben status in potrebo po tankočutni obravnavi prvin arhitekturne in krajinske dediščine. Ta je bila v zadnjih petih letih močno degradirana dvakrat:

1. leta 2018, ko je bila porušena edinstvena profana stavba, srednjeveška mitnica in
2. leta 2021, ko je občina posegla v jedro vasi z modernističnim arhitekturnim stilom in s tem vzela Dutovljam dušo tipične kraške vasi.

V preteklih dveh letih so zbrano skupino vaščanov in drugih podpornikov v prizadevanjih, da bi se popravila ustvarjena škoda, podprli Društvo slovenskih oblikovalcev, profesorji Fakultete za arhitekturo iz Ljubljane ter Združenje za arhitekturo in prostor Slovenije. Pomoč in podporo so še vedno pripravljene nuditi, ko se bo lokalna skupnost odločila, da podpre prizadevanja dela prebivalcev in stroke.

Priložnost, da se popravijo napake je odprta, saj je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo razpisalo javni razpis za financiranje v vrednosti 10 milijonov evrov¹, s ciljem, da bi dvignil konkurenčnost turističnih destinacij. Menijo, da je ta **v veliki meri odvisna od urejenosti, ustreznosti, varnosti in kakovosti** javne turistične infrastrukture. Od tega je odvisno tudi celostno doživetje turistov in njihovo vrednotenje kakovosti destinacije in njenih posameznih deležnikov/turističnih ponudnikov.

Namen javnega razpisa je krepitev trajnostnega razvoja javne in skupne turistične infrastrukture in naravnih znamenitosti v turističnih destinacijah, med drugim tudi **izboljšanje kakovosti bivanja domačega prebivalstva in sprejemljivost turizma za lokalno okolje in vključenost domačega prebivalstva v koristi od turizma**, kar sovпада z našimi prizadevanji po izboljšanih življenjskih pogojih in funkcionalnostih vasi Dutovlje, ki bo pokrila potrebe tako domačega prebivalstva kot tudi turistov.

¹ Javni razpis za sofinanciranje vlaganj v javno in skupno turistično infrastrukturo in naravne znamenitosti v turističnih destinacijah, objavljen z dne 30.12.2022 (v nadaljevanju RD MGRT).

Ker ste se tudi sami zavezali, da sta kot dve najvrednejši območji kulturne krajine v občini Sežana opredeljeni **izjemni krajini na državnem nivoju** (Lipica in Dutovlje-Tomaj) in da boste na teh območjih še posebej pazljivi pri umeščanju novih posegov ter ohranjali njuno socialno, ekološko in vizualno funkcijo, na vas naslavljamo konkretne predloge, skladno z razvojnimi dokumenti Občine Sežana in skladno z namenom in cilji delovanja društva. **V središču naselbinske dediščine Dutovlje je potrebno za oživitev in valorizacijo kulturne dediščine:**

1. ponovno vzpostaviti ozelenitev, ki bo zmanjšala vpadljivost stanovanjskega bloka ob križišču (vir financiranja: 1. alineja, točke 4.2 predmet razpisa RD MGRT);
2. popraviti izstopajoči zid pred cerkvijo sv. Jurija, ki deluje kot arhitekturni tujek in vizualno in historično degradira zaščiteni, edinstveni arhitekturni spomenik (vir financiranja: 4. alineja, točke 4.2 predmet razpisa RD MGRT);
3. ponovno vzpostaviti postajališče za avtobuse, s čimer se bo omogočilo pogoje za trajnostno mobilnost in zmanjšanje ogljičnega odtisa, tudi za namen t.i. kolobusa (vir financiranja: 5. alineja, točke 4.2 predmet razpisa RD MGRT);
4. ponovno vzpostaviti nadstrešek za potnike, ki čakajo na avtobus. Predlagamo, da se v tem sklopu dogradi tudi počivališče za kolesarje s stojali za kolesa, s čimer bomo pritegnili kolesarje iz nove kolesarske poti GEOMOB (vir financiranja: 5. alineja, točke 4.2 predmet razpisa RD MGRT);
5. ponovno rekonstruirati obok mitnice, s kamenjem, ki ga je po besedah bivšega župana g. Davida Škabarja, občina Sežana varno deponirala (vir financiranja: 5. alineja, točke 4.2 predmet razpisa RD MGRT);
6. vzpostaviti interdisciplinarno skupino strokovnjakov, ki bo dela izvedla po najvišjih standardih stroke in popravila nastalo škodo;
7. oblikovati nov kulturni turistični produkt: *Žvab – Tavčar - Pahor* s celovito promocijsko-trženjsko zasnovo, podprto z vodenimi ogledi in podpornimi gradivi.

Želimo, da bi zgornje predloge vzeli pod resen drobnogled ob upoštevanju standardov in strokovnih priporočil predstavljenih na lanski Okrogli mizi Za kakovostno prenavo vasi: <https://dutovlje.si/za-kakovostno-prenovo/>, v organizaciji društva Venček. Pri tem se sklicujemo na zastavljena cilja v Strategiji razvoja in trženja turizma. Navajate: *»Posebno pozornost bomo posvetili osrednji razlikovalni prednosti od ostalih turističnih destinacij v Sloveniji, umeščanje lokalnega prebivalca in edinstvenosti lokalnega okolja v središče vseh aktivnosti.« in »Postavitev močnega partnerskega sodelovanja preko formaliziranih dogovorov in poslovnih konzorcijev tako na destinaciji kot širše s turističnim gospodarstvom in drugimi deležniki od same zamisli do izvedbe projektov (vzpostavitev sistema stalnega partnerskega komuniciranja med javnim, zasebnim in civilnim (društvenim) sektorjem in znotraj zasebnega sektorja).«*

Zapisano želimo uresničevati v skupnem sodelovanju z vami, lokalnim prebivalstvom in drugimi deležniki v Dutovljah ob upoštevanju temeljnih vrednot, na katerih pravite, da naj temelji delo. To so: povezovanje, zaupanje, avtentičnost, lokalnost, sezonskost, izvirnost ter upoštevanje narave in kulture.

V pričakovanju vašega odgovora vas lepo pozdravljamo,

Programsko razvojna skupina
Kulturno-razvojnega društva Venček